

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคใต้ หรือ ปักษ์ใต้ เป็นชื่อเรียกดินแดนถิ่นที่อยู่ทางด้านทิศใต้ของประเทศไทย มีรูปร่างของประเทศไทยเป็นลักษณะคล้ายกับขวาน ส่วนที่เป็นด้ามขวานก็คืออาณาเขตของภาคใต้ โดยลักษณะสถานที่ตั้งถือเป็นตอนเหนือของคาบสมุทรมาลายู เนื่องจากเป็นส่วนที่แผ่นดินแคบคอดแต่ยื่นยาวเป็นลำแขน มีสภาพเหมือนแหลมก้นกลางระหว่างทะเลอันดามันของคาบสมุทรอินโดจีนกับทะเลจีนใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก^๑ ซึ่งสภาพพื้นที่ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการทำมาหากินของชาวใต้อย่างหลากหลายอาชีพ

สภาพสังคมของชาวไทยภาคใต้ใน ๑๐ จังหวัด ตั้งแต่ชุมพรลงมาถึงสงขลาชาวใต้กลุ่มนี้ดำเนินชีวิต (โดยเฉพาะความเชื่อ) อยู่ภายใต้อิทธิพลของคำสอนในศาสนาพุทธผสมกับศาสนาพราหมณ์ ส่วนอีก ๔ จังหวัด คือ สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสนั้น อยู่ภายใต้อิทธิพลคำสอนในศาสนาอิสลาม ชาวใต้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของคำสอนในศาสนาใดก็จะดำเนินชีวิตไปตามแนวคำสอนนั้น ศาสนาต่างๆ เหล่านี้ให้แนวชีวิตและความรู้ต่างๆ ด้วย เช่น ศิลปะ บรรทัดฐานทางสังคม หรือวิถีประเพณี กฎหมายและประเพณีต่างๆ^๒ ซึ่งอาจจะเรียกการแบ่งสภาพสังคมในภาคใต้ ๑๐ จังหวัดว่าภาคใต้ตอนบนและอีก ๔ จังหวัดว่า ภาคใต้ตอนล่างหรือเป็นที่รู้จักกันดีว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ นับเป็นกลุ่มวัฒนธรรมที่น่าสนใจมาก เพราะว่างค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และศาสนาได้มีอิทธิพลอย่างสำคัญ ในการหล่อหลอมวัฒนธรรมของชาวภาคใต้ให้มีเอกลักษณ์ที่เด่นเป็นของตนเอง อันเป็นมรดกทางสังคมที่น่าภูมิใจและควรรักษาไว้^๓

อัตลักษณ์วัฒนธรรมภาคใต้ตอนล่าง มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกับภาคใต้ตอนบนมากนัก ทั้งนี้เพราะมีสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพดินฟ้าอากาศ ลักษณะธรณีสัณฐาน ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพอันเป็นเงื่อนไขต่อการดำรงชีพ การสั่งสม

^๑ สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. **ประเพณีท้องถิ่นใต้**. (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๘). หน้า ๗.

^๒ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. **เกาะเทาะสนิมกริช : แลวิถีชีวิตชาวใต้ตอนล่าง**. (กรุงเทพมหานคร : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๓). หน้า ๕.

^๓ ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์. **ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้**. (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๘). หน้า ๕.

ภูมิปัญญาและมรดกวัฒนธรรมอื่นๆ ของชุมชนบริเวณนี้มีลักษณะร่วมกัน แต่ต่อมาสืบเนื่องจากบริเวณภาคใต้ตอนล่าง ตั้งอยู่ในเส้นทางการค้าข้ามคาบสมุทร ในช่วงที่เทคโนโลยีการต่อเรือและการเดินเรือมีขีดจำกัด และความเป็นดินแดนชายขอบต่อแดนกับมลายูส่งผลให้โครงสร้างและพลวัตวัฒนธรรมภาคใต้ตอนล่างโดดเด่นยิ่งขึ้น^๔ วิถีชีวิตของชาวภาคใต้ตอนล่าง เป็นวัฒนธรรมในลักษณะผสมผสานของวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมฮินดู วัฒนธรรมชวา – มลายู และวัฒนธรรมอิสลาม โดยปรากฏให้เห็นในบริบทวัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ตอนล่าง เช่น พิธีกรรม ความเชื่อ ประเพณี เทคโนโลยี การแสดง โดยเฉพาะด้านศิลปะการแสดงในแนวนาฏศิลป์พื้นบ้านนั้นถือได้ว่ามีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งไม่เหมือนกับภาคใดในประเทศไทย อาทิ ศิลปะประเภทการแสดงลีลาท่ารำประกอบจังหวะดนตรี ภาษามลายูถิ่นจังหวัดชายแดนใต้เรียกว่า “จอแหมะ” จอแหมะของชาวไทยมุสลิมทางจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่หลายอย่าง เช่น ร่องเง็ง ตารีอีแน ตารีวานูแล เมาะอินัง เป็นต้น ในบรรดาจอแหมะทั้งหลายถือว่า “ซั่มเบ็ง” เป็นจอแหมะระดับคลาสสิกอย่างหนึ่ง^๕ ถือได้ว่าเป็นการแสดงที่ได้รับการยกย่องจากสังคมอย่างกว้างขวาง ณ เวลานั้น

การเต้นซั่มเบ็งนิยมแสดงในงานต้อนรับแขกสำคัญของท้องถิ่น หรือเต้นโชว์ในงานรื่นเริงเพราะถือว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สวยงามประจำท้องถิ่นชุดการแสดงหนึ่ง นอกจากนี้เพื่อความบันเทิงแล้วในอดีตข้าราชการยังใช้การแสดงซั่มเบ็ง เพื่อเป็นการออกกำลังกายอีกด้วย และในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างชุดต่างๆ นั้น ส่วนมากได้รับทำทางที่มีพื้นฐานมาจากท่าของซั่มเบ็ง และผู้แสดงที่จะแสดงชุดการแสดงพื้นบ้านได้นั้น จะต้องมีความรู้พื้นฐานในการเต้นซั่มเบ็งมาก่อนเช่นกัน ซึ่งถือว่าซั่มเบ็งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ที่นำไปใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง ดังนั้น การแสดงซั่มเบ็งจึงมีความสำคัญและประวัติอันยาวนานต่อคนในทุกระดับชั้นโดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นสูงซึ่งในอดีตระยะแรกการเต้นซั่มเบ็งน่าจะเกิดขึ้นในราชสำนักของสุลต่านหรือบ้านของขุนนางก่อน เพราะการเต้นแบบนี้เป็นการจับคู่เต้นระหว่างชายกับหญิง ฉะนั้นผู้หญิงที่จะมีโอกาสฝึกเต้นซั่มเบ็งก็คือบริวารของสุลต่านหรือของขุนนางผู้ใหญ่เท่านั้น การเต้นซั่มเบ็งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ชายและหญิงได้พบกัน ส่วนผู้หญิงอื่นก็ไม่มีโอกาสได้ฝึกเต้น เนื่องจากวัฒนธรรมของชาวมุสลิมไม่นิยมให้ผู้หญิงเข้าสังคมกับผู้ชายโดยประเจิดประเจ้อ ในระยะแรกๆ จึงนิยมกันในวงแคบๆ เท่านั้น ต่อมาก็ค่อยๆ แพร่หลายไปสู่ชาวบ้านและเป็นที่นิยมกันมากอยู่ระยะหนึ่ง แล้วค่อยๆ ชบเซาไปเป็นเวลาค่อนข้างนานเพราะขาดการสนับสนุน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

^๔ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. กะเทาะสนิมกริช : แลวิถีชีวิตชาวใต้ตอนล่าง. (กรุงเทพมหานคร : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๓). หน้า ๑.

^๕ ไพบูลย์ ดวงจันทร์. ชีวิตไทยปักษ์ใต้ชุดที่ ๓. (กรุงเทพฯการพิมพ์: ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, ๒๕๒๓).

เสด็จไปทรงแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ คณะกรรมการสมาคมอิสลามจังหวัดนราธิวาสจึงได้ฟื้นฟูส่งเสริมการเดินขึ้นอีก เพื่อเดินถวายทอดพระเนตร และเนื่องจากการเดินชมเบ็ญเป็นนาฏยศิลป์ที่มีลีลางดงาม จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอีกครั้ง จวบจนปัจจุบันการแสดงชมเบ็ญนั้นได้รับความนิยมลดน้อยลงไปอีก เนื่องจากกระแสของการได้รับความนิยมขึ้นชมการแสดงตะวันตกมีมากขึ้น ผู้ชมให้ความสนใจการแสดงรูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยมากกว่าการแสดงที่เป็นแบบแผนดั้งเดิม รวมทั้งผู้สืบทอดในปัจจุบันนั้นได้ลดน้อยลงไป ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการสอนในระบบหรือปรากฏในสถาบันใดๆ ทั้งยังไม่เคยปรากฏในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ จึงทำให้เกิดการขาดความต่อเนื่องในการแสดง และการสืบทอดดังกล่าว รวมถึงสภาพปัญหาจากเหตุการณ์ไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อความรู้สึกถึงความสุขทางจิตใจที่จะมาชมศิลปะการแสดงเพื่อความบันเทิง ทำให้ความต้องการทางด้านศิลปวัฒนธรรมประเภทดังกล่าวของผู้คนลดน้อยลงไป เมื่อไม่มีงานไม่มีผู้ชมคณะแสดงก็ไม่สามารถอยู่ได้ ทำให้การแสดงค่อยๆ หายไปที่ละคณะ จนในปัจจุบันมีคณะที่นำชมเบ็ญมาแสดงน้อยมาก และการแสดงก็หาชมได้ยาก ซึ่งในจังหวัดปัตตานีจะปรากฏคณะที่แสดงชมเบ็ญเพียงแค่คณะเดียวเท่านั้น คือ คณะบุหลันตานี นั้นแสดงให้เห็นว่าการแสดงที่สวยงามและมีเอกลักษณ์ความเป็นพื้นบ้านภาคใต้ที่เก่าแก่กำลังจะสูญหายไปไม่ช้าและอยู่ในภาวะวิกฤตแล้วหากไม่ได้รับการอนุรักษ์และการส่งเสริมอย่างเร่งด่วน

จากสิ่งที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าหากการแสดงชมเบ็ญสูญหายไปจะส่งผลกระทบต่อความเป็นแม่แบบของนาฏยศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างซึ่งชมเบ็ญถือว่าเป็นแม่แบบในการสร้างสรรค์และการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างชุดอื่นๆ เช่น ระบายแกแจะอูแด ระบายตารีวาบูล ระบายปุตริกีปัส ระบายอิกเก๊ะ ระบายนาฏยทักษิณ เป็นต้น ระบายที่กล่าวมาล้วนมีการพัฒนามาจากการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิม คือ ร่องเง็ง ชมเบ็ญและโยเก็ด ศิลปินพื้นบ้านได้นำการแสดงพื้นบ้านดั้งเดิมมาพัฒนาเป็นการแสดงในรูปแบบระบาย แต่ใช้โครงสร้างท่ารำหลักเป็นท่าเดินพื้นบ้านดั้งเดิม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นไว้ รวมถึงในเรื่องของดนตรีประกอบจังหวะพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิมและคุณสมบัติของผู้ที่จะแสดงนาฏยศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างได้ดีนั้นจะต้องมีพื้นฐานการเดิน ร่องเง็ง ชมเบ็ญและโยเก็ด ถ้าไม่มีการสืบทอดก็จะทำให้มรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าถูกกลืนหายไปอย่างเช่นการแสดงพื้นบ้านอื่นๆ หลายอย่างที่เคยปรากฏมาแล้ว และเนื่องจากการแสดงชมเบ็ญมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ภาคอื่นๆ ไม่มี หากการแสดงชมเบ็ญสูญหายไป ก็ถือว่าความเป็นเอกลักษณ์และขนบนิยมของการแสดงนาฏยศิลป์พื้นบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้สูญหายไปด้วยเช่นกัน

จึงควรมีการรวบรวมข้อมูลจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ จากหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาข้ามเชิง: แม่แบบในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้าน ภาคใต้ตอนล่าง เพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม เพราะการแสดงข้ามเชิงเป็นการแสดงที่มีเฉพาะ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังเป็นแม่แบบพื้นฐานของนาฏยศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง รวมถึงในปัจจุบันมีผู้สนใจในการด้านการแสดงข้ามเชิงน้อยลง ทั้งนี้เพื่อนำเอาผลการศึกษาที่ได้ มาวิเคราะห์และคิดหากลวิธีรูปแบบในการอนุรักษ์และการส่งเสริม การแสดงข้ามเชิงมิให้สูญหาย เช่นเดียวกับการแสดงพื้นบ้านภาคใต้หลายชุดการแสดงที่ในปัจจุบันเหลือไว้เฉพาะชื่อของการแสดง ดังกล่าวและเหลือไว้เพียงข้อมูลที่เป็นเอกสารเท่านั้น แต่ไม่สามารถหาชมการแสดงเหล่านั้นได้อีกแล้ว เช่น ดาระ เป็นต้น และแนวทางดังกล่าวจะสามารถอนุรักษ์และส่งเสริมให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษา และสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างชุดใหม่ๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.ศึกษาพัฒนาการของการแสดงข้ามเชิงจากอดีตถึงปัจจุบัน
- ๒.ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงข้ามเชิงเพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม
- ๓.ศึกษาคุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงข้ามเชิง
- ๔.ศึกษาหลักการนำท่าทางของข้ามเชิงที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาพัฒนาการขนบนิยมการแสดงข้ามเชิง ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๔ ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการแสดงข้ามเชิง ประกอบด้วย

- ๑.ศิลปินที่มีประสบการณ์และปฏิบัติทางด้านการศึกษาข้ามเชิงอย่างต่อเนื่อง
- ๒.นักการศึกษาหรืออาจารย์ผู้สอนทางด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้
- ๓.นักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย

๑. เก็บรวบรวมข้อมูล

- ๑.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เพื่อศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมารูปแบบองค์ประกอบการแสดงรวมถึงพัฒนาการของขนบนิยมของการแสดงซุ้มเบ็ง จากเอกสารต่างๆ ดังนี้
- ชีวิต วัฒนธรรม ธรรมชาติ โดย สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ “ศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ภูมิทัศน์ และวัฒนธรรมในภาคใต้”
 - บันทึกประเพณีไทยภาคใต้ โดย สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร “ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส”
 - บุญงาปัตตานี คติชนไทยมุสลิมชายแดนใต้ โดย ประพนธ์ เรืองณรงค์ “ศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะการแสดงของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
 - ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ โดย ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ “ศึกษาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์สถานที่ตั้ง วัฒนธรรมประเพณีในภาคใต้”
 - รายงานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) โดย ประสิทธิ์ รัตนมณี และคณะ “ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
 - ดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ โดย กิตติชัย รัตนพันธ์ “ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการแสดงซุ้มเบ็ง”
 - ศึกษาข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ เรื่อง ระบายพื้นบ้านปัตตานี โดย ทศนียา วิศพันธ์ ในรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง

ฯลฯ

๒. สัมภาษณ์

๒.๑ สัมภาษณ์ศิลปินและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงซุ้มเบ็ง

- ๒.๑.๑ ครูอรุณีย์ วงษ์เจริญ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนนราสิกขาลัย อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส ผู้จัดทำซุ้มเบ็งเป็นหลักสูตรท้องถิ่น และปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคณะซุ้มเบ็ง ของจังหวัดนราธิวาส
- ๒.๑.๒ อาจารย์เสาวณีย์ บางโรย อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง
- ๒.๑.๓ นายวิษณุ เลิศบุรุษ นักวิชาการอุดมศึกษา ฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรม สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ๒.๑.๔ ตัวแทนผู้ชมการแสดงซุ้มเบ็ง ฯลฯ

๓. สังเกตการณ์สารคดีและฝึกปฏิบัติกระบวนการจัดทำต้นการแสดงซิมเบ็งจาก ครูอรุณีย์ วงษ์เจริญ
๔. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในด้านประวัติ รูปแบบองค์ประกอบการแสดงรวมถึงพัฒนาการของขนบนิยมของการแสดงซิมเบ็ง
๕. เรียบเรียงข้อมูล นำเสนอผลงานวิจัย ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

- ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย
- ๑.๔ ข้อตกลงเบื้องต้น
- ๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย
- ๑.๖ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย
- ๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๒ ประวัติการแสดงซิมเบ็ง

- ๒.๑ สภาพแวดล้อมทั่วไปของภาคใต้ตอนล่าง
- ๒.๒ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมภาคใต้ตอนล่าง
- ๒.๓ ศิลปะการแสดงของภาคใต้ตอนล่าง
- ๒.๔ ประวัติการแสดงซิมเบ็ง
- ๒.๕ การถ่ายทอดซิมเบ็งให้แก่ข้าราชการบริพารในสำนักพระราชวัง
- ๒.๖ การอนุรักษ์และการส่งเสริมศิลปะการแสดงท้องถิ่น

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

- ๓.๑ การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
- ๓.๒ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ ระยะเวลาในการดำเนินงาน
- ๓.๔ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ
 - ๓.๔.๑ แบบสัมภาษณ์
 - ๓.๔.๒ สังเกตการณ์
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การตรวจสอบข้อมูล

- ๓.๗ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๘ การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย
- ๓.๙ การนำเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ ๔ องค์ประกอบของการแสดงซิมเบ็ง

- ๔.๑ คณะซิมเบ็ง
- ๔.๒ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงซิมเบ็ง
- ๔.๓ เพลงที่ใช้ในการแสดงซิมเบ็ง
- ๔.๔ ผู้แสดง
- ๔.๕ สถานที่
- ๔.๖ เครื่องแต่งกาย
- ๔.๗ โอกาสที่แสดง

บทที่ ๕ การวิเคราะห์กระบวนการทำเต้นซิมเบ็ง

- ๕.๑ การวิเคราะห์รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซิมเบ็ง
เพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม
- ๕.๒ การวิเคราะห์กระบวนการทำเต้นซิมเบ็ง
- ๕.๓ พัฒนาการของการแสดงซิมเบ็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
- ๕.๔ หลักการนำท่าทางของซิมเบ็งที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์
ระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง
- ๕.๕ คุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงซิมเบ็ง
- ๕.๖ การวิเคราะห์แนวทางการอนุรักษ์และการส่งเสริมการแสดงซิมเบ็ง

บทที่ ๖ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

- ๖.๑ สรุปผลการวิจัย
- ๖.๒ อภิปรายผลการวิจัย
- ๖.๓ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมภาคใต้ตอนล่าง

ภาคผนวก ข ตัวอย่าง ระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างที่สร้างสรรค์ขึ้น
จากท่าทางพื้นฐานของการแสดงซั่มเบ็ง

ภาคผนวก ค เก็บข้อมูลภาคสนาม การแสดงซั่มเบ็ง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

- แบบสัมภาษณ์

รูปภาพประกอบ

ประวัติผู้เขียน

๑.๖ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แกแนะ หมายถึง ระบาย

อูแด หมายถึง กุ้ง

จอแฆะ หมายถึง ศิลปะประเภทการแสดงลีลาท่ารำประกอบจังหวะดนตรี

ซั่มเบ็ง หมายถึง การแสดงพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นแม่แบบ
ในการสร้างสรรค์ของระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง โดยมีลีลาท่าทางคล้ายการเต้นรอกเง็งและถือว่
เป็นจอแฆะระดับคลาสสิกอย่างหนึ่ง นับว่าเป็นมรดกและเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมอันล้ำ
ค่าที่ไม่มีในภาคอื่นๆ ของประเทศไทย

ภาคใต้ตอนล่าง หมายถึง จังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบด้วย ๓ จังหวัด คือ
จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

สลาม หมายถึง การทำความเคารพของชาวไทยมุสลิมที่มีต่อผู้ชม โดยใช้มือทั้งสองแตะ
ที่หน้าผากแล้วผายออก

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทราบถึงพัฒนาการของขนบนิยมการแสดงซั่มเบ็งจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

๒. ทราบถึงรูปแบบและองค์ประกอบการแสดงซั่มเบ็งเพื่อการอนุรักษ์และการส่งเสริม

๓. ทราบคุณค่าและบริบททางสังคมของการแสดงซั่มเบ็ง

๔. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและสร้างสรรค์ระบายพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่าง
ชุดใหม่ๆ